

Notranjec

GLASILO

„POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA NOTRANJSKO.“

Št. 14.

V Postojni, 10. julija 1905.

Leto I.

Ven z mlekarso zvezo!

Že predzadnjič smo spregovorili o važnosti c. kr. kmetijske družbe za našega kmetovalca in pokazali, kaka nesreča bi bila za nas, ko bi naše mlekarstvo prišlo v roke nesrečne „Zadružne zveze“. Med tem časom smo slišali že več glasov od mlekarskih zadružnikov, ki odločno zahtevajo, da ustanovi c. kr. kranjska kmetijska družba mlekarso zvezo, ki bi ne glede na strankarstvo pospeševala razvoj mlekarstva. Oglasili pa so se tudi ljudje, ki so se izjavili proti temu. Zborovali so namreč klerikalci in na občnem zboru „Zadružne zveze“ je zahteval notranjski poslanec dr. Krek, da pristopijo vse kranjske mlekarne k „Zadružni zvezi“. Dr. Krek hoče torej, da bi vse naše mlekarne pristopile h klerikalni organizaciji, dasi dobro ve, da razun dveh ni nobena notranjska mlekarna klerikalna. Seveda, kajti to so pač zadruge, ki poznajo samo živinorejce, ne pa klerikalcev in ne liberalcev. On tudi hoče, da se oklenemo potaplajoče se ladije „Zadružne zveze“, dasi ve, da potrebujemo edinole krepkega in uglednega zavoda za procvit mlekarstva. Proti takim neumestnim zahtevam odločno protestujemo in pozivljamo v interesu bodočnosti notranjskega mlekarstva kmetijsko družbo, da nemudoma osnuje neodvisno, izven političnega boja stoječo „zvezo“, h kateri bodo lahko pristopile vse naše zadruge.

Klerikalci, ki se vedno delajo prijatelje kmeta, napenjajo sicer vse strune, da bi s pomočjo mlekarstva rešili svojo vsled konsumov skoraj popolnoma uničeno „Zadružno zvezo“ in prav nič jih ne peče vest, da hočejo s tem uničiti tudi našega živinorejca. Sicer pa jim ne bo pomagalo prav nič in tudi to ne, da so se pustili na zadnjem občnem zboru „Kmetijske družbe“ pozdraviti od predsednika. To so bile le zadnje tolažbe na smrt bolnemu. Klerikalci bi že lahko spoznali, da morajo biti kmetijski zavodi nestrankarski, edinole gospodarski zavodi. Za skupno delo na nestrankarski podlagi pa so danes njihovi strankarski zavodi in tudi „Zadružna

zveza“ popolnoma odveč. Če imajo torej klerikalci kaj poštenja in če so prišli do pravega spoznanja, morajo tudi oni podpirati osnivanje neodvisne mlekarске zveze. Morda pa preosnujejo „Zadružno zvezo“ tako temeljito, da bi lahko k njej pristopil vsakdo, brez strahu pred polomom in politično izrabo... Na zadnjem občnem zboru „Zadružne zveze“ še nismo opazili, da bi se klerikalci mogli, in tudi ne, da bi se hoteli postaviti na tako stališče. Naj vendar njihovim mnogoštevilnim besedam o skupnem gospodarskem delu slede dejanja! Čas hiti in naše mlekarstvo nujno zahteva trdne nestrankarske centralizacije in zelo potrebno je, da vsi prijatelji kmetskega ljudstva podpirajo to stremljenje.

Politične vesti.

Občinski volilni red bodo v jeseni premenili v Ljubljani. Sklenilo se bo najbrž uvesti četrti volilni razred, v katerem bo mogel voliti vsak odrasli moški brez ozira na to, ali plača kak direkten davek ali ne. S tem se bo nekoliko ugodilo željam delavstva, ki plača največ indirektnega davka.

Slovensko vseučilišče. Par dni potem, ko je Gavč prezrl slovenske vseučiliške zahteve, je na pritisk Slovencev naučni minister Hartel podal izjavo, da smatra vlada željo po slov. pravni fakulteti za opravičeno. S to obljubo seveda še ni nič gotovega izrečeno, vendar je že to Nemce strašno speklo. Ves nemški Izrael: od Celovca in Gradca dol do Celja se vzdiguje in kriči, da tak zaostal in divji narod kot so po njihovih besedah Slovenci, ne sme dobiti visoke šole. Mi radi verjamemo, da Nemcem ni prijetno, ako se Slovenci povzdignemo, in tudi ne tirjamo od njih, da se vesele našega polovičarskega uspeha v vseučiliškem vprašanju, nepošteno v nemškem nastopu je le, da na take surove in neumne načine kradejo Slovincem ugled. Nemški listi nam tudi očitajo, da nimamo srednjih šol: kedar pa zahtevamo srednjo šolo, pa isti Nemci grozno vpijejo. Očitajo nam dalje, da nimamo niti meščanskih šol;

kar se tiče meščanskih šol, bi res Slovenci lahko več storili — seveda to z univerzo nima nič opraviti. Naučni minister je dejal, da bodo predavanja na bodoči pravni fakulteti deloma nemška. V tem vprašanju morajo biti Slovenci pač previdni.

Domžalski izgređi. Na kamniškem glavarstvu delajo pri obsodbah Slovencev prav po domače: veliko število so jih brez zaslišanja ponujenih prič, ki bi dokazale, da se obtoženci domžalskih izgređov niso udeležili, obsodili v zapor. Pri obravnavah se je tudi izkazalo, da so streljali Nemci. Vlada je skušala zvrniti vso krivdo na Slovence, po svetu je razbobnala, da so Slovenci streljali na „mirne“ Nemce, zdaj pa, ko se je izkazalo nasprotno, pa nima poguma to preklicati in izkazati čast resnici, ker bi seveda to bilo Slovincem v korist, Nemcem pa v sramoto.

Državni zbor dela z veliko naglico, da bo mogel prej na počitnice. Italijanom je vlada obljubila, da jim bo že do jeseni uredila vprašanje italijanske pravne visoke šole. Državni zbor se je posvetoval, kaj naj stori proti Ogrom, ki niso dovolili denarja za vojaštvo, niti rekrutov. Naša in ogrska vlada bosta, ne da bi se bilo zakonitim potom dovolilo, sami izplačevali nadalje denar za takozvane „skupne zadeve“ t. j. armada in zastopstvo države na zunaj in sicer po starem razmerju, tako da plača Avstrija $66\frac{46}{49}\%$ vseh potreb, Ogri pa ostali manjši del.

Na Ogerskem daje mesto za mestom hude nezaupnice ministerskemu predsedniku Fejervari-ju. Cesarjev prijatelj in zaupnik ne najde nikjer zaslombe. Madjari so neomahljivi v svojih zahtevah, čeravno jim Fejervari ponuja tudi v vojaških vprašanjih že mnogo več, kot njegovi predniki. Madjari so dobili enkrat od cesarja prst, zdaj pa hočejo — in prav imajo s svojega stališča! — roko.

Rusija. Ruski poraz na morju je zopet ohrabil revolucionarje. Zopet je tekla kri. V Lozdu, nekem velikem tovarniškem mestu na ruskem Poljskem, so postreljali vojaki na stotine ljudi. predno je nastal mir. Sovraštvo se obrača proti oholemu in nepoštenemu ruskemu uradništvu. Najhujši je bil upor v Odesi. Odesa je glavno pristanišče v Črnem morju in najbogatejše rusko trgovsko mesto. Tu so se uprli mornarji na ruski vojni ladiji „Potemkin“. Povod upor je bil, da so vojake silili, da naj jejo gnjilo meso. Pobili so častnike, navadni vojaki vodijo ladijo. Streljali so na Odeso. V mestu samem je tudi nastal upor. Tu je vojaštvo zmagalo šele čez par dni, ko je bilo ubitih in ranjenih več tisoč ljudi. Proti „Potemkinu“ je car poslal velik del črnomoškega brodovja, a vojaki niso hoteli napasti upornih bratov na „Potemkinu“. Oklopnica „Georgij Pobjedonosec“ se je tudi uprla, ostale ladije so se pa brž obrnile, ker so se poveljniki bali, da jih mornarji ne pomore in se pridružijo upornikom. „Pobjedonosec“ se

Listek.

Narodne šege in navade starih Vipavcev.

Priobčil Ciril Premrl.

(Dalje).

Pri pogrebi so bile v različnih krajih različne navade. Ponekod je bila navada, da so najeli stare babe, ki so morale na ves glas za mrličem jokati, drugod niso smeli v hiši žalosti osem dni ognja prižgati. Če je kdo v postu umrl, je bila navada, da so prinesli, ko se je post končal, mesa in pijače na grob in mrliča na ta način „iz posta vzeli“. Drugače bi moral iti revež lačen in žejen na oni svet. Ti običaji tedaj niso bili povsod enaki.

Nikjer pa ni ostalo brez „sedmine“. Zbrali so se vsi pogrebci, ti so najprej molili za ranjkega, potem pa tulili in jokali, kar se je dalo. Dokler je šlo to samo od sebe, je bilo še dobro. Če je bila pa žalost premajhna in so se solze hitro ustavile, se je že našlo malo čebule, ki jih je zopet privabila iz oči. Slednjič se jim je zdelo, da bo žalovanja dovolj in da jim ranjki ne bo mogel očitati, da so ga imeli premalo radi. Začeli so tedaj eden drugega tolažiti in da bi bila tolažba in večja in hitrejša, so se vsedli okoli obložene mize začeli jesti in piti. Da tudi petja ni manjkalo, se razume.

Pri tem so kmalu pozabili na prejšnje žalovanje, tako da se je celo reklo, da je pri kmetih najbolj prijetno tedaj, kadar je v hiši nevesta ali mrlič.

Ko je bilo vse to končano, potem je bil mrlič prav pokopan.

Plesali so Vipavci, kakor sploh vsi Kranjci, zelo radi in niso zamudili nobene prilike, da bi se malo ne zavrteli. Zlasti pa ni bilo „šagre“, da bi ne bilo tudi plesu. Tedaj je prodal domači duhovnik kakemu fantu prvi ples; ta je prodal zopet dvema drugima dva plesa. Zdaj je plesal najprej prvi s svojo plesalko, potem drugi in tretji. Po teh treh plesih so začeli drugi trije in sicer tako, da je plesal sedaj drugi prvi ples, tretji drugega, prvi zadnjega. Nato so plesali zopet trikrat in sicer tako, da je bil zdaj tretji prvi.

Po teh treh plesih so smeli iti tudi drugi plesat in to tako, da so se vrstili, dokler ni bil vsak enkrat prvi. Za oni par, ki je prišel zadnji na vrsto, ki je bil „na repu“, je bila to velika sramota. Ker je moral takorekoč pometati za drugimi, so mu prinesli v zasmeh metlo in smetišnico. Omeniti moram, da so plesali le fantje in dekleta, nikdar pa ne tudi možje ali žene. Tudi ni smel nihče do tega časa premeniti plesalke.

Ko so tako vsi doplesali, so se zbrali prvi trije plesalci in se posvetovali, ali naj se plesalke premeni ali naj pleše zopet vsak s prejšnjo. Kar so ti trije sklenili, to je obveljalo. Seveda ni šlo pri izberi plesalk vedno vse gladko, ker bi jih včasih več rado plesalo

je kmalu udal, „Potemkin“ pa jadra po Črnem morju in grozi, da bo delal škodo po morju toliko časa, dokler ne bo Rusija svobodna sedanjih uradnikov in carjeve okrutnosti.

Ločitev cerkve od države. V Franciji so 3. t. m. sprejeli po večletnem boju zakon, s katerim se loči cerkev od države: cerkev si ima vse svoje potrebe, osobito za bogoslužne namene in duhovniške plače sama oskrbeti, država ne plača nič več niti za katoliško cerkev niti za katerokoli versko družbo. S tem je postala država od cerkve, seveda tudi cerkev od države svobodna.

Novice.

Postojnsko jamo posetilo je dne 24. junija 112 gojenk ljubljanske višje dekliške šole pod nadzorstvom ravnatelja gosp. dr. Lovra Požarja in nekaterih profesorjev. Na plesišču je pozdravil posetnike g. načelnik jamske upravne komisije s primernim nagovorom.

Umrta je dne 26. junija v Zagorju na Pivki 85 let stara žena Marija Marinčič, mati štirih spoštovanih tukajšnjih gospodarjev. Poročena je bila 65 let in bi imela letos obhajati železno poroko. Naj počiva v miru!

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni naznanja, da se udeleži sprejema bratov Srbov, dne 16. t. m. korporativno z zastavo. Bratje Sokoli se

z eno in isto. Zato se ne smemo čuditi, če so se fantje zaradi tega večkrat stepli in če je nesel ta ali oni s plesa krvavo glavo.

Zaradi pretepov, ki so se pri plesih ponavljali, so se trudile gosposke, da bi ples odpravile. Toda fantje si niso pustili vzeti te pravice, s čemur so bila tudi dekleta zadovoljna.

Plesalo se je le do solnčnega zahoda. Ko je solnce zašlo, je bilo to znamenje, da je plesa konec.

Ljudje so bili včasih zelo pobožni in so natanko izpolnjevali vse zapovedi, zlasti štiridesetdanski post. V tem času ni nihče jedel mesa in tudi pri drugih jedeh so si pritrgovali. Kar so med postom zamudili, to so hoteli dohiteti o velikonočnih praznikih. Tedaj so se pošteno splačali za prestano lakoto. Tako pripovedujejo o Rovtarjih še dandanes zlobni jeziki, da v postu nalašč malo jedo, le da imajo o Veliki noči večjo slast. Tedaj da hočejo snesti, kolikor vidijo. Želodec, ki se je krčil dolgih štirideset dni, se seveda ne more takoj privaditi na boljše čase in odpove svojo službo. Da tudi druge neljube posledice, ki jih vsak lahko ugane, ne izostanejo, je samo ob sebi umljivo. Pa da mi ne bodo Rovtarji zamerili, ponavljam še enkrat, da so to hudobne govorice in da so jih razširili najbrž ljudje, ki si sami ne morejo o Veliki noči toliko privoščiti in so jim vsed tega nevošljivi.

(Konec prihodnjič).

pozivljajo, da store svojo narodno dolžnost ter nastopijo ob tej priliki v kar največjem številu. Podrobnosti se naznanijo pravočasno. Nazdar!

Nezgoda. Dne 29. junija proti 7. uri zvečer je prišel 69 let stari, oženjeni Anton Prunk, ki je služil pri g. Leopoldu Deklevi, županu v Bujah št. 1 za hlapca, nekoliko vinjen domov. Po večerji je šel v mlin in sicer v sobo mlinarja Ivana Ambrožiča spat. Drugo jutro so našli Prunka v vodi pod mlinom mrtvega, na obrazu ležečega. Imel je več poškodb na glavi. Ker je bil Prunk mesečen, je najbrže po noči vstal, ter črez mostovž v vodo padel, kjer se je pri padcu ob ostrem kamenju na glavi poškodoval. Truplo so dne 1. t. m. raztelesili.

Konec žganjepivca. 35 let stari delavec Alojzij Nagovec iz Hraš št. 13 napil se je dne 23. m. m. v Slavinini žganja v toliki meri, da je še isti dan umrl.

Pazite na otroke. 22 mesecev stari Lorenc Štavar, sin posestnika Gašparja Štavar iz Šilertabora št. 4 izpil je dne 20. junija, med tem ko je bila njegova mati na polju, iz kozarca nekoliko esence za jesih. Otrok je vsled tega 21. junija umrl.

Detomor. Dne 27. m. m. zjutraj prijeli so orožniki v Žireh Marijo Jurjevčič iz Žirovskega Vrha, ki je na sumu, da je svoje novorojeno dete umorila. Odvedli so jo v zapor c. kr. okrajnega sodišča v Idriji.

Tatvina. 26. junija popoldne ukradel je nekdo potniku Ivanu Zupanu na Starem trgu v Ljubljani iz veže kolo, vredno 120 kron. Ker je oškodovani sam našel sled tatu, brzojavil je orožnikom v Postojno. Ko je šel orožnik g. Luka Jenko proti 6. uri zvečer službeno na postojnski poštni urad, je videl, da se neznan človek na v brzojavo opisanem kolesu prav hitro skozi Postojno pelje. Obvestil je o tem orožnika g. Aber-a, kateri se je takoj na kolesu z največjo hitrostjo peljal za neznancom, in ga v Hrašah dohitel. Orožnik je skočil s kolesa in potegnil sabljo. Kolesar je bil tako presečen, da se ni branil, ko ga je orožnik aretiral in preiskal. Tat je imel pri sebi nabasan samokres, ter pozneje tudi izjavil, da bi bil orožje rabil, če bi ga orožnik ne bil tako iznenadil. Aretirani se piše baje Friderik Österreicher, in je mehanik iz Weidena na Bavarskem.

Gad je pičil 28. m. m. Antona Premru, rojenega l. 1889 v Predjami, ki je služil za pastirja pri posestniku Ivanu Ježu v Strmci. Prepeljali so ga v postojnsko okrožno bolnico.

Grozna toča je dne 3. julija t. l. med 5. in 6. uro popoldne v košanski župniji vse poljske pridelke popolnoma uničila. Tudi drugod je ta dan silni vihar in naliv s točo veliko škode napravil.

Premeščenje. C. kr. davčni praktikant g. Janko Jan, dosedaj prideljen c. kr. davčnemu uradu v Postojni, je prestavljen k davčnemu uradu v Il. Bistrico.

Vsled solnčarice se je zgrudil 4. julija 41 letni samski krojač iz Smerij št. 19, ko je prišel od košnje domov ter takoj potem umrl. Prepeljali so ga v mrtvašnico na Prem. — Dne 3. t. m. je nenadoma umrl 47 let

stari kajžar Andrej Podboj iz Studenega št. 90. Vzrok smrti je najbrže tudi solnčarica.

Velik kres so zažgala postojnska narodna društva dne 4. t. m. na predvečer slovanskih blagovestnikov v bližini postojnskega kolodvora. Pri kresu je svirala postojnska trška godba. Po končanem kresu zbralo se je v obilem številu došlo občinstvo v restavraciji g. Andreja Zakotnika, kjer je moški zbor slavnega postojnskega orkestra z ubranim petjem zabaval občinstvo pozno v noč. Končno moramo še omeniti, da se je pri tej priliki nabral znesek 70 K 43 h, katerega upošlje tukajšnja ženska in moška podružnica sv. Cirila in Metoda osrednjemu vodstvu kot Ciril in Metodijev dar.

Požar. Dne 27. junija ob $\frac{3}{4}$ na 1 uro popoldne pričelo je v podstrešju hiše št. 31 v Vel. Ubelskem goreti. Ogenj so sosedje pravočasno opazili, ter kmalu udušili. Posestniku Jakobu Brezecu nastala škoda se ceni na kakih 300 kron. Dne 30. junija prijeli so orožniki cerkovnika Antona Natlačena iz Vel. Ubelskega, ker je na sumu, da je ogenj zanetil; odvedli so ga v zapor v Senožeče.

Strela je udarila dne 3. t. m. popoldne med hudo nevihto v župno cerkev v Knežaku. Razbila je stebre na koru. V cerkvi ste bili dve poroki. Nekemu možu je strela odbila z žebli podkovano peto na čevlju. Poškodovan ni bil nihče. — Ob istem času so se splášili konji posestniku Alojziju Fatur v Zagorju ob Pivki. Fatur je padel pod voz in kolo mu je zlomilo nogo. Prepeljali so ponesrečenca v ljubljansko bolnico.

Kolajno za 40 letno zvesto službovanje dobila je Uršula Šestan, okrožna babica v Vrbovem pri Ilirski Bistrici.

Prosveta.

Velika Prešernova veselica bo 16. t. m. v Ljubljani. Pripravljalni odbor obstoja najmanj iz 400 dam in gospodov, ki že dolgo časa pripravljajo različne novosti, s katerimi hočejo razveseliti udeležene. Čisti dobiček je namenjen Prešernovemu spomeniku. Upamo, da se tudi Notranjci v velikem številu udeleže te slavnosti!

Kmetijska družba in pouk. Največjo važnost poklada kmetijska družba na kmetijski pouk, ker smatra strokovno naobrazbo naših kmetovalcev za temelj celemu kmetijskemu napredku. Glavni odbor je prepričan, da se ima zahvaliti na svojih znatnih uspehih največ intenzivnemu kmetijskemu pouku, ki je na Kranjskem tembolj potreben, ker nimamo visoko naobražene kmetijske inteligence, ki bi s požrtvovalnostjo dajala vzorne praktične zglede za preproste kmete. Razen pouka v družbeni podkovski šoli in v gospodinjski šoli, ki jih ima glavni odbor v svoji oskrbi, se je za kmetijski pouk skrbelo ustnim potom in s pomočjo tiska. Oba potovalna učitelja, ki sta prideljena družbi, in pa deželni potovalni učitelj za vinstvo, ki vedno deluje v soglasju z družbo, so imeli v letu 1904 na stotine kmetijskih predavanj,

vsled česar so bili udje in kranjski kmetovalci sploh v neprestani dotiki z družbo. — Z družbenim glasilom „Kmetovalcem“ je glavni odbor redno deloval za razširjenje kmetijske znanosti ter je v letu 1904 izdal dva snopiča svoje „Kmetijske knjižnice“ in sicer: „Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini“ in „Soseda Razumnika preiščijo rejo“. Letošnje leto izda družba štiri nadaljne snopiče te knjižnice, in sicer: „Soseda Razumnika govedorejo“, „Kmetijsko poučno potovanje v Švico“, „Mlekarsko knjigovodstvo“ in „O užitnini od mesa in vina v odprtih krajih“. — Kot novo je glavni odbor leta 1904 uvedel poučna potovanja v dežele, koder morejo kmetovalci videti dejansko izvrševanje umnega kmetovanja. Priredilo se je „I. poučno potovanje kranjskih kmetovalcev v Švico“ pod vodstvom pristava kranjske kmetijske šole na Grmu g. Rohrmana. Tega potovanja se je udeležilo 39 udeležencev. Da je bilo mogoče to potovanje prirediti, se je v prvi vrsti zahvaliti slavni kranjski hranilnici, ki je v ta namen naklonila izdatno podporo. — Veliko zanimanje za taka poučna potovanja je glavni odbor privedlo do sklepa, vsako leto prirediti po eno poučno potovanje, in za leto 1905 se je sklep tudi že izvršil, in sicer s potovanjem na Štajersko. Udeležencev je bilo nad petdeset, in sicer brez vsake podpore. Posledica teh potovanj se že sedaj kaže, kajti preosnovanje naših nepripravnih hlevov v umno prirejene se je pričelo vršiti ravno vsled teh potovanj.

Družbena gospodinjska šola je med najvažnejšimi podjetji. Da je ta šola potrebna, spričuje dejstvo, da se vsako leto zgledi več deklet, kakor jih šola more sprejeti. Vse učenke morajo stanovati v zavodu. Šola je pod nadzorstvom sester iz reda sv. Frančiška, ki s strokovnimi učitelji vred osbrbujejo tudi pouk v teoriji in praksi. Praktično so se gojenke vežbale v kuhanju, šivanju, pranju, likanju, govedoreji, prašičji reji, zelenjadarstvu, cvetličarstvu in sadjarstvu. Praktičen mlekarski tečaj je učil, kako je ravnati z mlekom sploh, potem posnemanje mleka s strojem, izdelovanje presnega masla ter raznih vrst finega sira, ki se lahko napravljajo iz malo mleka. Skrbelo se je tudi za poučni izlet gojenk. Leta 1903 se je pouk pričel 1. oktobra in je trajal do 30. septembra 1904. Počitnic ni in se gojenke sploh vse leto ne puščajo domov. Gojenk je bilo dvanajst, ker se jih več sploh ne more sprejeti.

Izkoriščanje šolske dece v Avstriji. Centralna statistična komisija na Dunaju je ravnokar izdala izkaz, kako se izkorišča šolska deca pri raznem delu. V Avstriji je 3,207.674 šoloobveznih otrok. Od teh otrok se uporablja 154.791 otrok pri raznih podjetjih. Največ otrok se uporablja pri poljedelstvu in sicer 103,010. Seveda tu niso všteti oni otroci, ki pomagajo svojim starišem ali sorodnikom pri delu, temveč le oni, ki služijo v šoloobvezni dobi pri tujih ljudeh. Pri raznih obrtjih, fabrikah i. t. d. je bilo uslužbenih 51.781 šoloobveznih otrok. Služilo pa je pri raznih gospodarjih 70.592 šoloobveznih deklic in 84.199 dečkov.

Prenapolnjene šole. Ljudska šola je temelj vsake daljše izobrazbe. Potrebno je zato, da se učitelj prav dobro peča z vsakim posameznim učencem. Poznati mora dobro njegov značaj, njegove zmožnosti in talente, njegove rodbinske razmere. To pa ni mogoče, ako je razred tako napolnjen, da more učitelj dobro spoznati le nekaj učencev. Avstrijska šolska postava dovoljuje, da sedi v enem razredu 80 učencev, kar je gotovo mnogo preveč. Poznamo pa razrede, kjer sedi v jedni majhni sobi nakopičenih po sto učencev in še več. Kaj naj učitelj s toliko učenci dela? Kako more skrbeti za vse enako? Kako je mogoče vse dobro naučiti pri različnih njihovih zmožnostih? Slabe posledice tako nabasanih razredov se kažejo povsod. Tako se dostikrat opazuje, da je otrok od mladosti sem silno bistrega uma in kaže veliko veselje do učenja, v šoli pa naenkrat začne to veselje padati in otrokova bistroumnost peša, tako da pride nazadnje otrok v položaj, ko mu je vse enako in ga nobena reč več ne zanima. In mnogo so krivi v tem oziru ravno prenapolnjeni razredi. Ko bi sedelo v vsakem razredu le 30 učencev, bi se lahko učitelj za vsakega bolj natančno brigal in vsi bi se mnogo več naučili. Učiteljstvo se prizadeva, da bi se število otrok, ki sede v enem razredu, zmanjšalo, zato pa pomnožilo število razredov. Krajni šolski sveti bi morali pri tem biti učiteljem v pomoč, in pomagati, kjerkoli morejo, da se ta želja tudi kmalu izpolni.

Palica v šoli. Danski državni zbor je sprejel pred kratkim predlog, da se v šoli zopet uvede telesna kazen.

Popoldanska šola. V nekaterih krajih se šolniki trudijo, da bi odpravili popoldansko šolo in uvedli mesto nje nepretrgani predpoldanski pouk, ki bi se začel bolj rano in končal nemara ob 1 uri popoldne. V Hannoveru na Nemškem je v ta namen razposlalo ravnateljstvo meščanske šole vprašalne pole. 95 % starišev je bilo za nepretrgani predpoldanski pouk; samo 5 % starišev se je odločilo za celodnevni pouk.

Koliko šoloobveznih otrok v Avstriji ne hodi v šole? Na Moravskem in Sleškem 6695, v Češki 55.315, v Gornji Avstriji in Solnograški 3292, v Dol. Avstriji 20.321, Tirolski in Predardelski 14.498, na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem 53.914, v Primorju 39.694, v Dalmaciji 71.721, v Galiciji in Bukovini 664.305. — Skupaj 929.755 otrok nima potrebne izobrazbe. — Avstrija šteje 17.800 ljudskih in 485 meščanskih šol.

Brezplačna učna sredstva. V nekaterih ameriških državah darujejo ljudske šole svojim učencem učna sredstva brezplačno. Izkazalo se je, da učenci darovane knjige zelo čuvajo in da so sedaj bolj ohranjene kakor popreje, ko so učenci sami kupovali knjige. — Pri nas se še prav malo govori o brezplačnem oddajanju učnih sredstev učencem ljudskih šol. In vendar bi to bilo zelo človekoljubno delo, ko bi krajni šolski sveti kupovali vsa sredstva. Tako bi ne bilo neredov, tako bi imeli vsi učenci vedno vsa sredstva in bi ne bilo treba učitelju groziti in prositi, da stariši kupijo

po preteku par mesecev učencem knjigo. Tudi bi učna sredstva za posameznega učenca bila mnogo ceneja, ker bi se kupovala v večjih množinah. Kanton Curih v Švici oddaja brezplačno vsa učna sredstva učencem ljudskih in meščanskih šol in je izdal leta 1903 za vsakega učenca za tiskana sredstva le 1 K 3 v, za pisalne in risalne potrebščine pa le 2 K 4 v.

Narodno gospodarstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. Pretečeni teden je zborovala v Ljubljani pod predsedstvom deželnega glavarja pl. Detele kmetijska družba. Udeležilo se je njenega občnega zbora veliko kmetovalcev z dežele in tudi več Notranjcev je bilo med njimi. Ravnatelj Pirc je obširno poročal o velikem napredku, ki ga je imela družba pretečeno leto. Iz njegovega govora posnemamo, da šteje družba že čez 6000 udov in 130 podružnic. Družba je v letu 1904. priskrbela 6158 strankam raznih gospodarskih potrebščin, z drevjem, stroji in orodjem vred okroglo 200 vagonov, ter je to blago oddala v 9394 pošiljativah. Denarni promet je pri tem dosegel ravno pol milijona kron. Ker je družba kupila dvesto vagonov gospodarskih potrebščin, in jih je ravno toliko oddala, zato je blagovni promet znašal štiristo vagonov ali dvajset polno naloženih tovornih vlakov. V ostalem je delovala v procvit posameznih gospodarskih panog, kakor poročamo spodaj.

Govedorejo je družba pospeševala s tem, da je skrbela za dobavo čistokrvnih bikov plemenjakov, ki jih je s pomočjo državne podpore oddajala živinorejcem po znižani ceni. Ker so živinorejci že močno prišli do spoznanja, kako potrebni so dobri biki plemenjaki, zato so umnejši živinorejci pripravljeni bike plemenjake bolje plačevati, in je družbi omogočeno s primerno zelo majhno državno podporo oddajati več plemenskih živali. Leta 1904 je družba oddala 12 bikov simodolcev, 14 pincgavcev in 4 murodolce. Poleg tega je družba izplačala iz državne podpore 753 K nagrad onim živinorejcem, ki so imeli subvencijske bike čez določeni dve leti za pleme. — Glavni odbor je tudi vladi pomagal priskrbovati čistokrvne plemenske bike občinam, in je družba kupila za vlado 40 bikov plemenjakov. Leta 1904. je torej prišlo v deželo 70 čistokrvnih bikov plemenjakov, število, ki doslej še ni bilo doseženo.

V prospeh mlekarstva je družba vedno marljivo delovala, saj je že več kakor trideset let preteklo, odkar je osnovala prve mlekarske zadruge. Nove iznajdbe na polju mlekarstva so omogočile lažje razpečavanje mleka, in glavni odbor se je zaradi tega v zadnjih letih z vso silo in z najboljšim uspehom trudil mlekarstvo na Kranjskem povzdigniti. Večji del mlekarskih zadrug v deželi se je osnoval po neposrednem ali posrednem prizadevanju kmetijske družbe, ki je tudi vsem zadrugam izposlovala državne podpore. Leta 1904 je bilo na Kranjskem 49 mlekarskih zadrug, ki so razpečale 6,543.478 litrov mleka in so zanj dobile 719.782 K.

Vse mlekarke zadruge z malimi izjemami procvitajo. C. kr. kmetijsko ministrstvo je l. 1904 nastavilo posebnega potovalnega učitelja za mlekarstvo na Kranjskem, ki je prideljen družbi. Vsled tega je bilo mogoče v najkrajšem času oživotvoriti še one mlekarke zadruge, katerih ustanovitev je bila že poprej sklenjena, oziroma započeta. V letu 1905 se bo število mlekarških zadrug povzpelo gotovo na šestdeset (sedaj jih je že 58), ki bodo razpečale veliko nad deset milijonov litrov mleka ter zanj iztržile poldrugi milijon kron. — Denarni promet pri mlekarških zadrugah v l. 1905 bo znašal tri milijone kron. Ker so ti dohodki iz mlekarstva skoraj docela čisto novi, se sme trditi, da oni del naših živinorejcev, ki so udje mlekarških zadrug, dobe novih dohodkov v znesku poldrugega milijona, kar odgovarja glavnici tridesetih milijonov kron. Posledica procvitajočega mlekarstva se pa kaže tudi v zboljševanju živinoreje glede kakovosti, in če ima Kranjska danes 26.000 goved več kakor pred desetimi leti, ima na tem gotovo največjo zaslugo mlekarstvo.

Umetna gnojila. Posebno dobri so bili to leto trajni družbeni uspehi pri uvažanju in porabi umetnih gnojil. Leta 1904 se jih je porabilo 148 vagonov, torej ravno za dvajset vagonov več kakor leta 1903. Naročali so jih skoraj izključno kmetijski posestniki. Dosedaj so se na Kranjskem umetna gnojila večinoma rabila le za travnike, a sedaj so jih naši udje pričeli rabiti tudi za žito, fižol in krompir. Leta 1904 se je v ta namen porabilo že kakih 30 vagonov gnojil. Družbi se je zlasti posrečilo kmetovalce pridobiti za gnojenje ajde s superfosfatom; ugodni uspehi tega priporočila so naredili, da znaša današnja poraba superfosfata za ajdo že 20 vagonov na leto. Navesti je tudi dejstvo, da je danes kranjska dežela v Avstriji na petem mestu glede porabe kalijevih gnojil. Za to si sme družba pripisovati vse zasluge.

Vinstvo je družba pospeševala s tem, da je posredovala dobavo zanesljivo dobre in cene modre galice in žveplene moke. Na prošnjo glavnega odbora je deželni odbor plačal voznino do podružnic, tako da so vinščaki prav poceni dobili zanesljivo dobro modro galico. Po znižani ceni je družba oddala tudi veliko trtnih škropilnic in nahrbtnih žveplalnikov. Družba je več podružnicam izprosila državne, oziroma deželne podpore za njih ameriške trtnice in za poskusne vinograde. Družba si šteje v dolžnost, skrbeti za razpečevanje domačih vin, oziroma domače vinščake podpirati pri vinski kupčiji. Osnovala je v Ljubljani deželno poskusno vinsko klet. Uspehi vinske kleti, ki ima namen, širše občinstvo seznanjati z dobrimi domačimi pridelki in zanje reklamo delati ter posredovati pri vinski kupčiji, ima očiten uspeh; zato družba upa sedaj dobiti pri merodajnih krogih potrebne podpore.

Postojnsko jamo je obiskalo meseca junija t. l. 1379 oseb, v katerem številu pa posestniki velike binkoštnje jamske veselice niso všteti. Vstopnina je znašala 3589 K. Jama je bila vsak dan dvakrat odprta

ob $\frac{1}{2}$ 11. uri zjutraj in ob $\frac{1}{2}$ 4. uri popoldne. Lansko leto meseca junija je jamo posetilo 555 oseb; tedaj je število obiskovalcev letos v mesecu juniju za 824 oseb naraslo.

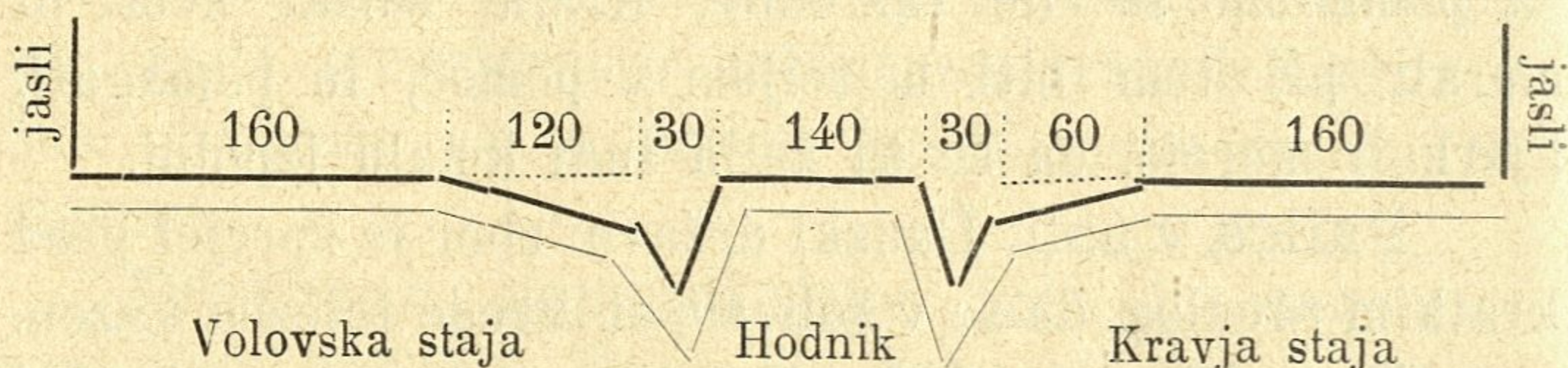
Novo opekarno namerava sezidati poleg državne ceste pri Hrašah g. Josip Lavrenčič iz Ljubljane. Peč bo 32.4 m dolga in 20.4 m široka.

Valilnik za 70 jajc dobil je pred kratkim g. Nikola Dabovič, obratni vodja elektrarne v Postojni. O uspehu bomo bodoče poročali.

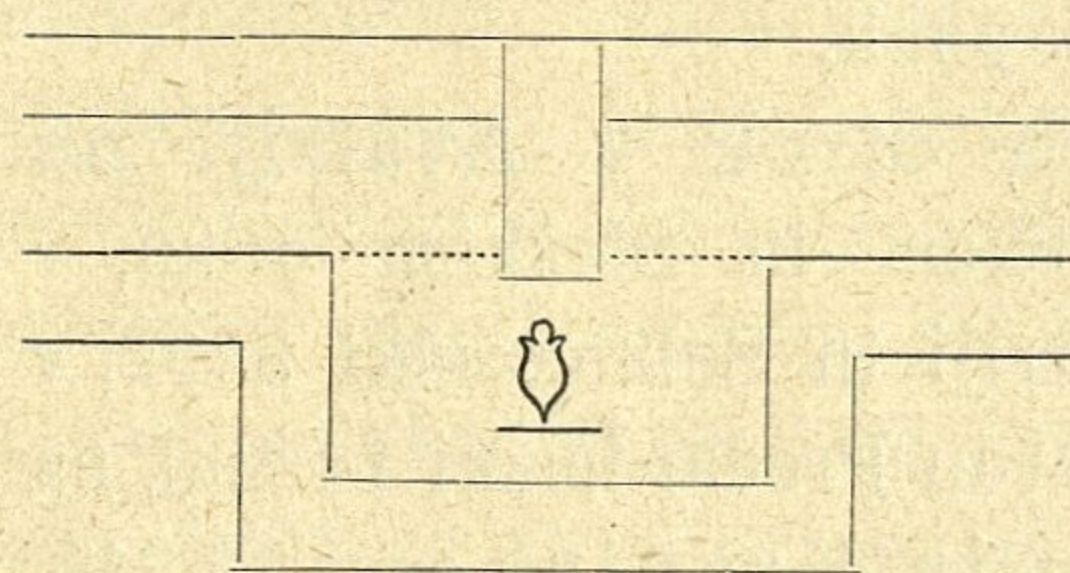
Zboljšajmo si naše živinske hleve.

(Konec).

Kedar napravljamo v hlevu tlak, določiti moramo najprej stajo. Ta mora biti široka brez jasli za vole približno 2.80 m, za krave pa 2.30 do 2.50 m. Staja naj bo kolikor mogoče vodoravna, samo zadnji del naj visi, da se bo gnojnica lahko odcevala in sicer pri volovski staji začne viseti 120, pri kravji staji pa 60 cm od zadej. Pa dec znaša naj pri prvi 7 do 8 cm, pri drugi 5 cm. Za stajo napravi naj se jarek, po katerem odteka gnojnica v podzemeljski kanal. Če je staja na obeh straneh hleva, napraviti je po sredi hodnik. V boljše pojasnilo pokažem naj tlak v hlevu šematično.

Koncem hleva, še boljše vsakih $2\frac{1}{2}$ do 5 metrov izgublja naj se gnojnica v poseben kanal, ki jo vodi v gnojnično jamo, katera pa mora biti zunaj hleva. Da ne prihaja skozi ta kanal smrad iz gnojščica v hlev, zapreti ga je najboljšje s pomočjo pregraje, kakor kaže sledeči načrt:

V pogreznjenem delu kanala se nahaja gnojnica vedno tako visoko, kakor je visok odtok na desni strani. Pregraja, katero se napravi lahko iz opeke, zapreti mora gnojni del kanala popolnoma. Razun smradu branimo s tako zapiralnico tudi mišim in podganam v hlev. Zapiralnico postaviti je, če je mogoče zunaj hleva.

Hlevski tlak, kakor tudi jarke in kanale je najboljšje napravljati iz betona, ker je beton za gnojnico neprodiren in obenem tudi dovolj gladek, da tekočine v staji ne pridržuje. Tlak iz betona tudi ni posebno drag in rekli bi skoraj, da je bolj cen nego kateri si bodi drugi. Z enim sodčkom cementa, ki stane okoli 11 K, napravimo lahko 12 do 14 m² 7 cm debelega tlaka.

Ker si napravi betonast tlak lahko tudi sam gospodar in mu ni treba trositi za zidarje, opišem naj v kratkem to delo. Najprej zaznamuj s pomočjo latvic (remelnov), kako visoko naj pride tlak in kako naj visi. Latvice deti je vsaj vsake 4 metre razsebe. Nato si

pripravi nekoliko drobnega grušča, kateremu je pri-mešano tudi nekoliko peska. Na staji zmešaj ta grušč z eno petino cementa (na pet škafov grušča vzemi en škaf cementa), prilij mu nekoliko vode in spet dobro premešaj. To zmes razgrni nato, čim prej moreš, približno 5 cm na debelo po staji in sicer tako, kakor si postavil latve. S pomočjo lesenega bata ali močne deske potolči beton v toliko, da se vse praznine med gruščem s peskom in cementom zapolnijo. Čim se je ta spodnji tlak nekoliko posušil, zmešaš na isti način polovico drobnega peska in polovico cementa, zmočiš zmes z vodo ter jo poliješ vrhu prve plasti 2 cm na debelo. Ker se cement kmalu strdi, ne smeš ga pripraviti preveč naenkrat. marveč polagoma. S pomočjo zidarske žlice in zidarske deščice pogladiš tlak, da bo visel tako, kakor si nastavljal latve. Ko si delo svršil in se je tlak strdil, vzemi latve iz betona ter zamaži odprtino na isti način, kakor si napravljaj tlak. Dokler se ni tlak popolnoma strdil, razgrni si desko, če hočeš hoditi po njem.

Prednjo polovico staje in hodnik ni neobhodno potrebno, da napraviš iz cementa, marveč tukaj zado-stuje tudi samo ilovica, ker ne prihaja sém mokrota. Po hodniku zabiješ lahko v ilovico okroglo potočno kamenje, vendar na stajo ga ne priporočam. Če napraviš hodnik iz betona, dobro je, da napraviš v vrhno plast cementa, ko se je na pol strdila, s pomočjo deščice, na katero pribiješ nekoliko lesenih ali železnih žebljev, majhne luknjice, ki ovirajo potem, da se živina ne drsa. V staji, ki se posiplje s steljo bi bilo to nepotrebno ali pa celo škodljivo delo.

Kdor ne more ali ne mara napraviti v hlevu takega tlaka, priporočam mu, naj razgrne po njem 10 do 15 cm na debelo plast ilovice, katero dobro potepta. V njo naj zabije kamenite plošče. Razpoke med ploščami zamazati mora ali z ilovico ali še boljše s cementom ($\frac{1}{2}$ cementa, $\frac{1}{2}$ peska). Jarek za gnojnico je vselej napraviti iz cementa.

Lesenega tlaka v hlevu ne priporočamo, ker prehitro pregnije in potem zastaja v njem gnojnica. Kdor hoče napraviti tlak iz opeke, deti jih ne sme na ploščo, marveč navpično. Opeko je zamazati s cementom.

Kadar delamo v hlevu tlak, misliti moramo tudi na pregrajo. Če privezujemo po dve živini skupaj, deti je po 2.5 do 3 m narazen. Nasprotno računimo, da potrebuje živina, če je privezana ena poleg druge 1.20 do 1.40 m prostora.

Če smo tlak v hlevu tako uredili, kakor je tu opisano, ne bo se samo živina bolje sponašala, ker bo imela bolj snažno ležišče in bo dihala boljši zrak, marveč od tega bomo imeli mi tudi neposredne dobičke. Koliko gnojnice ušlo nam je prej pod zemljo, katera se bode sedaj nabirala v gnojnični jami! In gnojnica je jako drago gnojilo; več je vredna nego sam gnoj! Kmetje, napravite toraj v hlevu primeren tlak!

„Prim. Gospodar“.

Za kratek čas.

Delo z glavo. Kmet vozi odvetniku drva iz gozda in zahteva za delo petak voznine. To je odvetniku preveč. Toda kmet mu reče: „Saj si tudi vi za kako tožbo daste plačati več nego petak in vendar vam tožbe ni težko storiti!“ — „Da, prijatelj,“ odgovori odvetnik, „moram pa delati z glavo!“ — „Saj so morali tudi moji voli delati z glavo; ali mislite, da so vlekli z repom?“

Najdena ura. Resnik: „Zakaj so te že zopet zaprli?“ — Uzmovič: „Ker sem našel županovo uro!“ — Resnik: „No, to vendar ni nič hudega!“ — Uzmovič: „Veste, pa uro sem našel, predno jo je bil župan izgubil!“

Vedno priden. Gospod: „Ali, Peter, zdaj si že tretjič v tem tednu pri meni! To je vendarle preveč!“ — Berač! „Oh, ljubi gospod, dandanes mora biti človek priden, da pošteno živi!“

Dvoumna pohvala. Cerkovnik dobi službo v drugem kraju. Ko pride čez nekaj let zopet k nekdanjim prijateljem, vpraša župana: „No, oče, ali je še vedno toliko bedakov pri vas, kakor jih je bilo nekda? — „Hvala Bogu!“ pravi župan, „ni jih več toliko kakor tedaj, ko ste bili še vi, pri nas!“

Notranjci, berite, širite in naročajte „Notranjca“!

Mala oznanila.

Dimnikarskega učenca sprejme Ivan Kolar, dimnikarski mojster v Postojni.

Lovski pes prepeličar rujavograhast je pritekel za vozom iz Goč do Postojne in je sedaj pri gosp. Ludoviku Ditrich v Postojni, kjer naj se njega lastnik oglasi.

Blagajničarko z lepo pisavo, ki mora biti tudi izurjena prodajalka, iščem za svojo veliko trgovino z mešanim blagom. Anton Ditrich.

Aparat za petrolej, še malo rabljen, kakor tudi bank (pudel), police in predali za prodajalno so naprodaj pri Alojziju Domicelj v Zagorju na Pivki.

Nakovalo v dobrem stanu je naprodaj po nizki ceni pri Josipu Paternost v Postojni.

Dobro ohranjen voz „brek“ ima po nizki ceni na prodaj Matija Zafred v Št. Petru št. 56.

Izvrstno naravno brinjevo olje, pristni brinjevec in slivovko ima na prodaj in pošilja na zahtevo vzorce Štefan Pivk, Predgrize, p. Črnivrh nad Idrijo.

Lična kmetska hiša v Orehku pri Postojni se pod ugodnimi pogoji proda. Hiša stoji v sredi vasi in se lahko porabi za trgovino, kakor tudi za gostilniški obrt. Več o tem pove Jožef Dekleva v Orehku h. št. 7.

Enonadstropna hiša v Postojni na prodaj. Hiša v kateri je tudi vodovod obstoji iz 6 sob, 2 kuhinj, 2 hramov in perilne kuhinje. Poleg hiše je lep vrt. Natančneje pojasnila daje Jakob Jež v Strmici pri Postojni.

Učenca, kateri bi imel veselje do soboslikarske in plesarske obrti sprejme takoj Ivan Zwölf, sobni slikar in pleskar v Postojni št. 73.

P. n.Podpisani si usojam cenj. občinstvu
priporočati svoj higienično urejeni**„brivski salon“**Moja naloga bode vedno p. n. občinstvu ustrezati
v vsakem oziru, s točno in skrbno postrežbo.Za blagohotni obisk se vže naprej zahvaljujoč,
bilježim

z velespoštovanjem

Josip Koščal brivec in lasničar
v Postojni

Oreškova hiša št. 76.

Zarezano strešno opeko (Falz) navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi**Karol Jelovšek**

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

JOSIP TOMŠIČvinski trgovalnik, gostilničar in posestnik
v Ilirski Bistricipriporoča p. n. kupcem in gostom svoja
priznana dobra pristna istrska namizna
in buteljna vina (refoško, muškati itd.)

V gostilni dobra kuhinja in nizke cene.

40 %manj delavske sile potrebujejo gasilna društva pri briz-
galnicah najnovejšega sistema in prenosom ravnoteža,
odlikovanega v Pragi na razstavi leta 1903, izumitelja
in tvorničarja**R. A. SMEKALA**

iz Smihova. •• Podružnica Zagreb.

Ti stroji delajo desno in levo, eno- in dvomlazno 30 do 35 m mlaza.
Skladišče vseh gasilnih potrebščin in gospodarskih strojev itd.**Tudi na obroke.**

S spoštovanjem podružnica R. A. Smekal.

1872**F. KUTTIN, Postojna****1905**

trgovina z špecerijskim, kolonijalnim in mešanim blagom na debelo in drobno.

Prodaja železnine: žice, žebeljev, pocinjene in železne pločevine, raznih svetilk.

Zaloga Portland- in Roman-cementa ter asfalta za odpravo vlage v zidovih.

Rum, zdravilni konjak (Camis & Stock), pristna domača slivovka, ruski čaj ter raznega
žganja na debelo.Prodaja papirja, pisarniških potrebščin, raznovrstnih razglednic, črnila, raznih
mešičkov in papirja za svalčice kakor: »Abadie«, »Le Delice«, »Le Griffon«, »Club« itd.

Zaloga živinske soli in denat. špirta za mizarje.

Raznih čopičev, lepa, oljnatih barv, firneža. Razne sladčice. Raznovrstne gobe
za šole in pranje vozov. Samoprodaja znakov za gozdne in poljske čuvaje.

Leseni klini in druge potrebščine za čevljarje. Rudninske vode.

Prodaja bencina in postaja bencina za motorne vozove in kolesa.

Ilirske testenine. Razna steklenina. Narodne vžigalice, narodni kolek.

Točna in solidna postrežba, najnižje cene.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta **vsak dan** ob pol 11. uri dopoldne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Ivan Zwölf

sobni slikar in pleskar

== v Postojni.

Prodaja barv, firneža, laka, čopičev i. t. d.

Priporoča se slav. občinstvu za naročila v njegovo stroko spadajočih del ter zagotavlja točno in solidno postrežbo.

Hôtel Grajžar

v Ljubljani, Dunajska cesta

== se priporoča slavnemu občinstvu. ==

Izvrstna kuhinja.

Pristna vina.

Vsaki dan sveže pivo.

Prenočišča.

Z odličnim spoštovanjem

Ant. de Schiava.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1:10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavčina brez kosti po 50 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1.20, à la ogrske, trde po gld. 1.50, ogrske fine po gld. 1.80 kilo. — **Velike klobase** ena 20 krajcarjev.

Slivovka, brinovec, pristen, liter gld. —70 do 1·20, **brinov cvet** liter gld. 1·50. — To priznano dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil

Janko Ev. Sirc v Kranju.

T Isojam si slav. občinstvu naznanjati, da sem prevzel

**R. Valenčičevo (Fadgučevo) gostilno
v Trnovem**

v najem in bom točil vedno **najboljša istrska vina** ter postregel z dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili.

Za obilen obisk se toplo priporoča

udani

Fr. Žnidaršič.

V Trnovem, 20. marca 1905.

**Zahtevajte enike zastonj _____
_____ in poštnine prosto.**

Franc Čuden

najstarejša eksportna trrdka
na debelo in drobno.

== U r a r ==

in **trgovca zlatnine** in **srebrnine**,
delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Najnovejše moderno opremljeno
kopališče

tik hôtela.

Gostilniški vrt s
prijazno utico.

a.
 Ški vrt s
 utico.

Dobro znani
Hôtel TOMŠIČ
 1885. Ilir. Bistrica. Ustanovlje
 Pripor
 pristna vina
 pivo

ostilniški vrt s
zno utico.

Hôtel TOMŠIČ
Dobro znani
Ilir. Bistrica. Ustanovljen 1. 1885.
Ustanovljen 1. 1885.

Priporoča :
pristna vina in izbor
pivo.
Dobra kuhinja, zmerne cen
Prenočišča
za p. n. gg. goste na nizki cen

Fr. Stupica

Ljubljana

= Marije Terezije cesta št. 1 =

v Ančnikovi hiši poleg Figovca

priporoča

Portland- in Roman-cement, železniške šine, traverse, storje, dratence, kovane cevke, ključavnice in okove, štedilnike in peči, pumpe za vodo, pocinjene, svinčene in asfaltirane cevi, nagrobne križe, kotle za klajo, kuhinjsko opravo, mrežo in bodečo žico za ograjo, mizarstvo in ključavničarsko orodje.

Velika zaloga

slamareznic, čistilnic, gepeljnov, mlatilnic, plugov, bran in samokolnic.

Šolske tiskovine

priporoča

— tiskarna —

J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani.

o o o

Istotam izvršujejo se tudi

vsa druga tiskarska in litografska dela.

T. TOLLAZZI

Dol. Logatec

trgovina z mešanim blagom na debelo in drobno.

Zaloga železnine: lita železna posoda, žage, pile, verige, žebli, žice, železna in pocinjena ploščevina, vlti kotli, šine za kolesa, poljedeljsko orodje, vlti peči itd.

Zaloga Portland- in Roman-cementa na debelo.

Trgovina s porcelanom in steklom: namizne posode, umivalne oprave, namizne viseče in stenske svetilke.

== Rum, cognac, namizna vina. ==

Razne rudninske vode, Rakocy, Emma-Quelle, Preblavska Radgonska in Rogaška.

Zaloga papirja, pisarniškega, šolskih zvezkov, svilnatega papirja, raznovrstnih razglednic itd.

Prodaja oljnatih in prstenih **barv**, firneža; laka čopičev, karbolineja, lepa za mizarje.

Trgovina s poljskim in vrtnim semenom in poljskimi pridelki. Raznovrstna vina, kakor istrijsko, dolensko, dalmatinsko, štajersko in vipavsko na debelo in drobno.

Izvozna pivovarna in sladnica

— v Senožečah —

priporoča priznано najboljšo à la Plzensko marcno kakor tudi **eksportno pivo** v sodčkih in steklenicah po konkurenčnih cenah in zagotavlja najboljšo postrežbo.

☞ Izvoz po vseh deželah. ☞

Zaloge se nahajajo v Postojni, Planini, Bovcu, Cerknici, Logatcu, Št. Petru, Vipavi, Šturjah, Opčini, Proseku, Kozini, Podgradu, Rihenbergu i. t. d.

Glavna zaloga je v Trstu.

Anton Ditrich v Postojni

priporoča

svojo pekarijo in veliko trgovino mešanega blaga na debelo in drobno.

Opozarjam p. n. trgovce, da mi je omogočeno vsled nakupa večje množine blaga in ugodnih sklepov, **razna žita, moko** raznih prvih mlinov, vse **kolonijalno** in **drugo blago** vedno pod dnevno ceno ali vsaj po dnevni ceni, na debelo prodajati. — Nadalje dobijo p. n. **gostilničarji** iz moje bogate zaloge raznovrstno **steklo, porcelan** in vso **kuhinjsko opravo** po znižanih cenah. — Istotako opozarjam p. n. **rokodelce**, kakor **kovače, ključarje, kleparje, mizarje, zidarje** in **črevljarje** na vse **rokodelsko orodje** po izredno nizkih cenah, ter da dobijo na vse v njih stroko spadajoče blago primeren popust. — Priporočam razno fino **pecivo** in **sladčice**, fina pristna **namizna vina** v steklenicah, zdravilni **konjak**, fini **rum** in razne vrste **ruski čaj**. Raznovrstno **pristno žganje**. Pri večjem odjemu precej znižana cena. — Razna **rudninska voda** in **vrelci** kakor: **Radenska, Rogaška, Preblavska, Giesshübler, Rakoczy, Lajos** itd. Pri odjemu celega zaboja originalna cena.

Največja izber oljnatih in prstenih barv, čopičev, laka, kleja, lima, karbolineja in gipsa.

Šolski in pisarniški predmeti, najnovejše razglednice, kasete, svilnati papir itd.

— Okusna zbirka galanterijskega blaga za darila in raznovrstne igrače. —

Zastopstvo priznано najboljšega strešnega krila »Eternit« patent Hatschek in odej (plaht) za vožnje in konjsko opravo po tovarniških cenah.

Velika zaloga Portland & Roman-cementa na debelo po skrajno nizkih cenah ter vseh potrebščin za stavbe.

Prodaja rdeče soli in redilnega praška za živino.

— Postrežba točna in vsestransko priznано solidna. —

Trgovina z
usnjem.

IVAN SEUNIG

Trgovina z
usnjem.

LJUBLJANA, Stari trg 7.

Priporoča svojo dobro urejeno zalogo **podplatov**, enojnih, dvojnih in trojnih švicarskih **vachè. hemlok** (na podplatih) **waldivia, Australia, Croupous** raznih mark, **Vachè-Croupous** pristnih švicarskih podplatov, notranjih podplatov, **teletine, kravine** in **likanega usnja** kakor tudi **čohovine** (Pittling) lastnega izdelka. — **Lakirano, sedlarsko, jermenarsko, knji-goveško, jelenovo** in **kozje usnje**. — **Čevljarske potrebščine, kopita** in **vsako-
vrstno orodje.**

Vedno v zalogi: **Prava francoska teletina, Satine, Kid-usnje** in **irhovina** (Chevreaux), **ruska juhtovina, kože in golenice, ribji** in **goveji loj, ribja mast** in **degras** za **strojarje, laneno** in **rudninsko olje** ter **olje zoper prah.**

◇ ◇ ◇

Direktni uvoz.

◇ ◇ ◇

Kupuje in prodaja: **ježice, volno, ščetine, mezro** in **arovco.**

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

posluje

vsak petek od 9.—12. ure dopoldan.

Obrestuje hranilne vloge po 4½%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila po 6%

na osobni kredit ali proti vknjižbi.

— ○ ○ ○ —

Promet leta 1904 znaša **1,030.010 K 11 v.**

Izjemoma in v nujnih slučajih se sprejemajo vloge in dajo posojila tudi ob družih delavnikih.

Izhaja dvakrat na mesec. Velja po pošti prejemana za celo leto 2 K, za pol leta 1 K. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — **Naznanila** se računajo za celo stran 25 K, za pol strani 15 K, za četrt strani 8 K, za osminko strani 4 K. **Mala oznanila** po 20 vin. od petit-vrste. Ako se inserati večkrat tiskajo, ceneje. — Uredništvo in upravnništvo se nahaja v Postojni hišna št. 256. — Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo, rokopisi ne vračajo.